

Azərbaycan Texniki Universitetinə

Əliheydər Panaliyev tərəfindən

Ə R İ Z Ə

Bildirirəm ki, Azərbaycan Texniki Universitetinə qrif almaq üçün təqdim etdiyim 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisası üzrə magistr səviyyəsinə üçün təsdiq olunan "Nəqliyyatda idarəetmə" ixtisaslaşma (MFİS -2713, seçmə), "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" ixtisaslaşma (MİFS-4212, seçmə), "Nəqliyyatda investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi" ixtisaslaşma (MİFS-2722, seçmə), "Firma daxili planlaşdırma" ixtisaslaşma (MİFS-2731, seçmə) fənn proqramlarının əlyazmasında başqa əsərlərdən və mənbələrdən qeyri-qanuni istifadə hallarına yol verilməmişdir. Bunun əksi müəyyən olunduğu təqdirdə, verilmiş qrifin və bundan irəli gələn digər hüquq və əldə edilən üstünlüklərin ləğvinə səbəb ola biləcəyindən xəbərdaram.

İmza: Panaliyev Əliheydər Vəlişad oğlu

Tarix « 25 » aprel 2024- ci il

Azərbaycan Texniki Universitetinin
Elmi-Metodiki Şurasının sədri
prof. N.A. Yusifbəyli
"Beynəlxalq ticarət, logistika və
marketing" kafedrasının müdiri
vəzifəsini müvəqqəti icra edən
dos. L. T. Neymətova tərəfindən

TƏQDİMAT

Kafedranın əməkdaşı i.f.d., dos. Panaliyev Əliheydər Vəliəhəd oğlu tərəfindən

1. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-ci il tarixli 640 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisası üzrə magistr səviyyəsi üçün təsdiq olunmuş dövlət standartı əsasında hazırlanan tədris planına seçmə statusunda 180 saatlıq və 6 kredit miqdarı ilə daxil edilmiş MFİS -2713 "Nəqliyyatda idarəetmə" fənni üzrə azərbaycan dilində və 12 səhifə həcmində "Nəqliyyatda idarəetmə" adlı fənnin proqramı tərtib edilmişdir.

2. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-ci il tarixli 640 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisası üzrə magistr səviyyəsi üçün təsdiq olunmuş dövlət standartı əsasında hazırlanan tədris planına seçmə statusunda 180 saatlıq və 6 kredit miqdarı ilə daxil edilmiş MİFS-4212 "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni üzrə azərbaycan dilində və 10 səhifə həcmində "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" adlı fənnin proqramı tərtib edilmişdir.

3. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-ci il tarixli 640 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisası üzrə magistr səviyyəsi üçün təsdiq olunmuş dövlət standartı əsasında hazırlanan tədris planına seçmə statusunda 180 saatlıq və 6 kredit miqdarı ilə daxil edilmiş MİFS-2731 "Firma daxili planlaşdırma" ixtisaslaşma fənni üzrə azərbaycan dilində və 11 səhifə həcmində "Firma daxili planlaşdırma" adlı fənnin proqramı tərtib edilmişdir.

4. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-ci il tarixli 640 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisası üzrə magistr səviyyəsi üçün təsdiq olunmuş dövlət standartı əsasında hazırlanan tədris

planına seçmə statusunda 180 saatlıq və 6 kredit miqdarı ilə daxil edilmiş MİFS-2722 "Nəqliyyatda investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi" fənni üzrə azərbaycan dilində və 14 səhifə həcmində "Nəqliyyatda investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi" adlı fənnin proqramı tərtib edilmişdir.

5. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-ci il tarixli 640 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş 060405- "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi", ixtisası üzrə magistr səviyyəsi üçün təsdiq olunmuş dövlət standartı əsasında hazırlanan tədris planına məcburi statusunda 180 saatlıq və 6 kredit miqdarı ilə daxil edilmiş MİFÜ-2701 "Logistika" ixtisas fənni üzrə azərbaycan dilində və 12 səhifə həcmində "Logistika" adlı fənnin proqramı tərtib edilmişdir.

Müəllif işin hazırlanmasında özündən öncə yazılmış əsərlərdən istifadə etmişdir.

Əsərlərə mütləq mənbə kimi istinad edilmişdir.

İstinadlardan müzakirə və təhlil məqsədilə yararlanılmışdır.

İstifadə edilmiş mənbələr işin elmi-texniki tərəfinin aktual olmasını isbat edir.

Yuxarıda qeyd olunan vəsaitlərinin ədəbiyyatlardan və digər informasiya mənbələrindən zəruri, etik və qanuni əsaslarla istifadə olunaraq hazırlanmasını təsdiq edir.

Kafedra müdiri vəzifəsini
müvəqqəti icra edən:

Tarix:

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TEXNİKİ UNIVERSİTETİ

TƏSDİQ EDİRƏM

AzTU-nun tədris işləri üzrə prorektoru

_____
N.A. Yusifbəyli

« _____ » _____ 2023-ci il

“RABİTƏ XİDMƏTİ ÜZRƏ BİZNESİN İDARƏ EDİLMƏSİ”

**fənninin
PROQRAMI
(mağistr səviyyəsi üçün)**

Fakültə:	İqtisadiyyat və idarəetmə
İxtisas:	İxtisas: 060405 - “Sənayenin təşkili və idarə edilməsi”
İxtisaslaşma:	İstehsalat və xidmət sahələrinin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi
İxtisas kafedrası:	Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq
Fənni tədris edən kafedra:	Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq

Kurs:	1
Semestr:	1
Kreditlərin sayı:	6
Fənnə ayrılan ümumi saatlar:	180
Auditoriya saatlarının cəmi:	30
o cümlədən:	
Mühazirələr:	30 saat
Laboratoriya:	
Seminar, praktiki məşğələ:	
Tələbənin auditoriyadankənar işi:	150 saat

BAKİ-2023

MİFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənninin proqramı Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin 13.08.2020-ci il tarixli 370 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisasının Ali Təhsil Proqramının və "10" sentyabr 2020-ci il tarixində AzTU-nun Elmi Şurası tərəfindən təsdiq edilmiş **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisasının tədris planı əsasında tərtib olunmuşdur.

Fənn proqramı tərtib etdi:

Azərbaycan Texniki Universitetin

"Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing"

kafedrasının dosenti,

iqtisad elmləri namizədi _____ **Panaliyev Əliheydər Vəlişad oğlu**

Rəyçilər:

1. Azərbaycan Memarlıq və İnşaat
Universitetinin "İqtisadi nəzəriyyə və
marketing" kafedrasının müdiri, iqtisad
üzrə fəlsəfə doktoru _____

Ağayev Asəf Mirzə oğlu

2. Azərbaycan Texniki Universitetin
"Beynəlxalq ticarət, logistika və
marketing" kafedrasının müdiri, iqtisad
elmləri doktoru _____

Quliyev Rəfət Atakişi oğlu

Fənn proqramı "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının iclasında müzakirə olunmuş və təsdiq edilməsi üçün tövsiyə edilmişdir:
(« 3 » iyun 2022 - ci il tarixli iclas " 9 " №-li protokol)

Kafedra müdiri, i.e.d., professor _____ **Quliyev R. A.**

Fənn proqramı "İqtisadiyyat və idarəetmə" fakültəsinin Elmi Şurasının iclasında müzakirə olunmuş, bəyənilmiş və təsdiqə tövsiyə edilmişdir:
("25 " iyun 2023-ci il tarixli iclas "10" №-li protokol)

Dekan İ.Ü.f.d, dos. _____ **Musayeva F. Q**

Giriş

Rabite, iqtisadiyyatın mühüm sahələrindən biri kimi, bütün dövlət və təsərrüfat strukturlarının ahəngdar fəaliyyətinə xidmət edir. Bu, ən gəlirli və dinamik inkişaf edən bazarlardan biridir. Eyni zamanda, o, iqtisadi inkişafın ən vacib elementi olaraq, Azərbaycanın dünya informasiya və iqtisadi fəzasına daxil olmasının təməlini təşkil edir. İstehsalın strukturu və miqyaslarında global dəyişikliklər, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi, əhalinin işgüzar fəallığının artması, cəmiyyətin mədəni və təhsil səviyyəsinin yüksəlməsi. Beynəlxalq və milli səviyyələrdə rabite əlaqələri genişlənir, nəticədə rabite sahəsinin əhəmiyyəti sürətlə artır.

Son dövrdə rabite sahəsi respublikanın milli sərvətinin tərkibinə daxil olan ehtiyatlardan biri kimi nəzərdən keçirilir.

Azərbaycan iqtisadiyyatında rabite bazarı xüsusi rol oynayır, çünki bu sektorun əsas vəzifəsi informasiya axınlarının ötürülməsi ilə bağlı cəmiyyətin tələbatını təmin etməkdir.

Respublikada bazar münasibətləri inkişaf etdikcə, rabite xidmətlərinin rolu daima artacaqdır, çünki keyfiyyətli rabite infrastrukturunu bazar münasibətlərinin mühüm tərkib hissəsi olaraq, inkişafı sürətləndirən güclü katalizatorudur. Eyni zamanda, rabite xidmətləri uğurlu kommersiya fəaliyyətinin mühüm təminatçısı kimi çıxış edir.

Azərbaycanın milli iqtisadiyyatının bazar prinsipləri əsasında formalaşması rabite xidməti üzrə biznesin inkişaf etdirilməsi və idarə edilməsini ön plana çəkir. Bu səbəbdən də, rabite xidməti üzrə biznesin idarəprə edilməsi problemlərinin tədqiqinin əhəmiyyəti durmadan artır. Qeyd olunan problemlərin həlli rabite sahəsinin istehsal potensialının yüksəlişinin mühüm amili olaraq, iqtisadi islahatların dərinləşməsinə, respublikanın telekommunikasiya sisteminin Qlobal informasiya infrastrukturuna və dünya telekommunikasiya sistemində daxil olmasına imkan verir. Biznesdə əsl uğur heç vaxt təsadüfən gəlmir. Yalnız səmərəli idarə etmədən daim istifadə etməklə uzunmüddətli müvəffəqiyyətə nail olmaq olar. Rabite (telekommunikasiya) sahəsində idarəetmə IT və Rabite (telekommunikasiya) sektorunda müasir texnoloji həllər əsasında çevik idarəetmə sisteminin qurulmasına yönəlmiş peşəkar fəaliyyət növüdür. Telekommunikasiya sahəsində idarəetmənin əsas məqsədi telekommunikasiya şirkətlərinin inkişafında harmoniyanı, yəni təşkilatın bütün xarici və daxili elementlərinin əlaqələndirilmiş və səmərəli fəaliyyətini təmin etməkdir.

Telekommunikasiya müəssisələrinin idarə edilməsi bazarın inkişafı qanunları ilə idarə olunur, ona görə də onun məqsədlərindən biri təşkilatın fəaliyyətini daim dəyişən bazar şərtlərinə uyğunlaşdırmaqdır.

Telekommunikasiyada idarəetmə obyektı şəxs, təşkilat, cəmiyyətdir.

Telekommunikasiyada idarəetmənin predmeti idarəetmənin qarşılıqlı əlaqəsidir.

Telekommunikasiyada menecment bazarın inkişafı ehtiyaclarına tam cavab verən telekommunikasiya şirkətlərinin idarəetmə növüdür. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində bu idarəetmə şirkətləri IT və telekommunikasiya sektorunda istehlakçıların tələb olunan ehtiyac və tələblərinin ödənilməsinə və müəssisə üçün gəlir gətirə bilən məhsulların (xidmətlərin) istehsalının təşkilinə yönəldir.

Telekommunikasiyada müasir idarəetmə aşağıdakılarla xarakterizə olunur:

- fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılmasına daim səy göstərmək;
- iqtisadi müstəqillik;
- nəzərdə tutulan məqsədlərə nail olmaq üçün fəaliyyət istiqaməti;
- qərar qəbul etmək üçün müasir informasiya bazasından istifadə və s.

Buna görə də idarəetmənin əsas məqsədləri proqnozlaşdırma, planlaşdırma və nəzərdə tutulan nəticələrə nail olmaqdır.

Bu məqsədlərə nail olmaq və gələcəkdə yüksək mənfəət əldə etmək üçün müəssisə rəşional istehsalın idarə edilməsinin köməyi ilə səmərəli istehsal prosesini təmin etməlidir.

Mülkiyyət formasının dəyişilməsini, müəssisənin təsərrüfat sərdə^tliyine və əməyin nəticəsinə, xüsusilə material, əmək və maliyyə resurslarının müəyyənləşdirilməsinə,

müəssisənin mənfəətinin (gəlirlərinin) bölüşdürülməsinə olan hüququnu, xarici bazara çıxışını nəzərdə tutan radikal iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi obyektiv iqtisadi şərait yaradır və rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsini problemlərinin öyrənilməsinə zəruriyyətə çevirir.

Rabitə sahəsində biznesin idarə edilməsi şərtlərinin öyrənilməsi **"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi"** kimi formalaşmış bir elmin əsasını təşkil edir.

"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisası üzrə magistratura pilləsində təhsil alan tələbələr üçün tədris olunan ixtisaslaşmanın əsas fənlərinə aid edilir.

"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənnində rabitə xidmətində biznesin növləri və təşkilati hüquqi formaları, telekommunikasiyanın iqtisadi xüsusiyyətləri, telekommunikasiyada menecmentin əsasları, biznesin təşkilati strukturunun seçilməsi, biznesin planlaşdırılmasının müasir üsulları təhlil edilir. Rabitə xidməti üzrə biznes fəaliyyətində qiymət (tarif) siyasəti öyrənilir. Biznesdə investisiya qərarlarının qəbuluna, biznesdə innovasiyanın inkişafının təşkili və idarə edilməsi xüsusi diqqət yetirilir.

"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni biznesdə rəqabət problemi, rabitə müəssisələrinin marketing planı, rabitədə biznes-planın reallaşdırılması, kontrolinq idarəetmə sisteminin konsepsiyası kimi, idarəetmə stili seçilməsi və insan resurslarının idarə edilməsi, telekommunikasiya təsərrüfatlarının biznes fəaliyyətinin səmərəliliyi, biznesdə risklərin idarə edilməsi fəaliyyətlərinə yönəlmiş metodiki, təşkilati və texniki tədbirləri özündə əks etdirir. Bu baxımdan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənnin tədrisi aktualdır.

Fənn proqramı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 24.12.2013-cü il tarixli 348 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat və magistratura səviyyələrində kredit sistemi ilə tədrisin təşkili Qaydaları"nın, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 13.08.2020-ci il tarixli 370 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisasının Ali Təhsil Proqramının və Tədris planının tələblərinə uyğun işlənib hazırlanmışdır. Fənn proqramı Azərbaycan Texniki Universitetində **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisası üzrə magistr hazırlığı üçün tərtib olunmuşdur. Proqrama fənnin tədrisinin mərhələlər üzrə məzmunu və həcmi daxil edilmişdir.

Fənn proqramı əsasında işçi proqram (sillabus) hazırlanır.

Fənn proqramı müəllim və tələbələrin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

1. Ümumi qaydalar

1.1.Fənnin tədrisinin məqsədi

"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənninin məqsədi **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisası üzrə magistr pilləsində təhsilənlərdə rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsinin nəzəri və təcrübi məsələlərini, rabitə xidməti üzrə biznes-proseslərin qurulması və təhlili üsullarının və modellərinin, onun səmərəli təşkili, rabitə xidməti üzrə biznesin xüsusiyyətləri və tətbiqi imkanları, rabitə müəssisələrinin fəaliyyətinin idarə olunmasına müasir yanaşmaları, rabitə xidməti üzrə biznesin prioritet inkişaf istiqamətləri və biznes proseslərinin idarə edilməsi sahəsində qərarlar qəbul etmək haqqında peşəkar, sistemli bilik və bacarıqları öyrətmək, aşılamaq, formalaşdırmaq, inkişaf etdirmək və möhkəmləndirməkdən ibarətdir.

1.2.Fənnin tədrisinin əsas vəzifəsi

Fənnin tədrisinin əsas vəzifəsi **060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi"** ixtisası üzrə təhsil alan magistrlərdə rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsinin metodologiyası sahəsində nəzəri biliklər vermək, rabitə xidməti üzrə biznesin idarə

edilməsində alternativ variantlarının əsaslandırılması üçün təcrübi bacarıqları formalaşdırmaq, rabitə müəssisəsinin (şirkətinin) inkişaf səviyyəsinə və onun xarici mühitinə uyğun gələn optimal idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi barədə davamlı biliklərin formalaşdırılması üzrə lazım olan nəzəri, təcrübi bilik və bacarıqların aşılmasından ibarətdir.

1.3 Fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər

Fənnin öyrənilən materialın mənimsənilməsi nəticəsində tələbələr aşağıdakıları bilməlidir:

- rabitənin müasir iqtisadiyyatda rolu;
- rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsinin xüsusiyyətləri;
- rabitə xidməti proseslərinin təsnifatını;
- biznes proseslərinin modelinin tərtibi üsullarını;
- simulyasiya modeləşdirmə və məsrəf təhlilinin aparılması metodologiyası.

bacarmalıdır:

- rabitə sistemlərinin vəziyyətini və inkişaf tendensiyyalarını təhlil etmək;
- rabitə sisteminin fəaliyyətində əsas problemləri müəyyən etmək;
- rabitə xidmətinin səmərəliliyini artırmağın mümkün yollarını müəyyənləşdirmək;
- rabitə xidməti üzrə biznes proseslərini təkmilləşdirmək üçün alətlərdən istifadə etmək;
- rabitə xidməti üzrə biznes proseslərinin təhlili və optimallaşdırılması üsullarını tətbiq etmək;
- rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi sahəsində tədqiqat problemlərini müstəqil həll etmək;
- biznes proseslərinin idarə edilməsi sahəsində elmi tədqiqatların metodologiyasına malik olmaq;
- rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsini təkmilləşdirmək üçün alətlərdən istifadə etmək;
- biznes proseslərinin təhlili və optimallaşdırılması üsullarını tətbiq etmək.
- qloballaşma kontekstində rabitə xidməti üzrə biznesin idarəetmə problemlərini həll etməyi;
- idarəetmə qərarlarının qəbulu üçün bazar və xarakterik riskləri təhlil etməyi;
- xarici mühiti təhlil etməyi, rabitə xidməti və texnoloji yeniliklər üçün biznes ideyaları təklif etməyi, onların həyata keçirilməsində iştirak etməyi və səmərəliliyini qiymətləndirməyi;
- istehlakçı davranışını, prosesləri, təşkilati sistemləri təhlil etmək və modelləşdirmək üçün rəqəmsal alətləri seçmək və istifadə etmək;

1.4. Fənnin digər fənlərlə əlaqəsi

"Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni bir sıra iqtisadiyyat və rabitə sahəsinin texniki, texnoloji və digər fənlərlə qarşılıqlı əlaqəli öyrənilir. Məsələn, "Telekommunikasiya şəbəkələrini təhlili", "Informasiya kommunikasiyalarında idarəetmə və tənzimləmə", "Telekommunikasiyada menecmentin" əsasları", "Biznesin təşkili və idarə edilməsi", "Bank işi", "Maliyyə nəzəriyyəsi", "Bank xidmətləri bazarı", "Beynəlxalq valyuta maliyyə institutları", "Marketing", "Dünya iqtisadiyyatı", "Statistika", "Menecment", "İstehsal menecmenti", "Menecmentin əsasları", və s.

Fənnin öyrənilməsi nəticəsində əldə olunan bilik və bacarıqlar sonrakı dövrlərdə 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının istehsalat və xidmət sahələrinin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi (nəqliyyat, rabitə, və s. üzrə) ixtisaslaşması üzrə tədris

fənlərinin öyrənilməsində, praktiki tətbiqində, kurs işlərinin, bakalavr buraxılış işlərinin və magistr dissertasiyalarının işlənilib hazırlanmasında istifadə olunacaqdır.

2. Fənnin məzmunu

2.1 Fənn üzrə saatların bölüşdürülməsi

060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının tədris planına uyğun olaraq, "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi " " fənninin tədrisinə 30 saat həcmində auditoriya saatları nəzərdə tutulmuşdur. Onun 30 saat da mühazirə dərslərinə dərslərinə ayrılmışdır. Tələbələrin sərbəst işi (TSİ) 150 saat təşkil edir. Bura SI – sərbəst işin yerinə yetirilməsi və təhvil verilməsi, mühazirələrə, seminarlara, laboratoriya dərslərinə, kollokviumlara hazırlıq daxildir. Tələbələrə fənn üzrə semestr ərzində 1 sərbəst işin (zəruri hallarda sərbəst işlərin sayı artırıla bilər) yerinə yetirilməsi tapşırığı verilir. Semestrin sonunda tələbənin fənn üzrə praktiki məşğələ və kollokviumlar 20, sərbəst tapşırıqlar 10 balla qiymətləndirilir. Fənn üzrə qalan 50 bal imtahanda müəyyən edilir. Tədris yükünün 1-ci semestrə yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Fənnin tədrisi imtahan ilə nəticələnir. Təhsil proqramında fənn üçün 6 kredit nəzərdə tutulmuşdur.

2.2. Fənnin mövzular üzrə planı

№	Mövzunun adı	Dərs yükünün həcmi (saat)			
		Cəmi	Müha-zirə	TSİ	SI yerinə yetiril-məsi
1	2	3	4	7	8
1.	Biznes anlayışı, onun növləri və təşkilati hüquqi formaları.	13	2	8	3
2.	Telekommunikasiyanın iqtisadi xüsusiyyətləri.	13	2	8	3
3.	Telekommunikasiyada menecmentin əsasları.	13	2	8	3
4.	Biznesin təşkilati strukturunun seçilməsi problemi.	13	2	8	3
5.	Biznesin planlaşdırılmasının müasir üsulları.	13	2	8	3
6.	Rabitə xidməti üzrə biznes fəaliyyətində qiymət siyasəti.	13	2	8	3
7.	Biznesdə investisiya qərarlarının qəbulu	13	2	8	3
8.	Biznesdə innovasiyanın inkişafının təşkili və idarə edilməsi.	13	2	8	3
9.	Biznesdə rəqabət problemi.	13	2	8	3
10.	Rabitə müəssisələrinin marketing planı.	13	2	8	3
11.	Rabitədə biznes-planın reallaşdırılması.	13	2	8	3
12.	Kontrolinq idarəetmə sisteminin konsepsiyası kimi.	13	2	8	3
13.	İdarəetmə stilinin seçilməsi və insan resurslarının idarə edilməsi.	13	2	8	3

14	Telekommunikasiya təsərrüfatlarının biznes fəaliyyətinin səmərəliliyi.	12	2			8	2
15	Biznesdə risklərin idarə edilməsi.	12	2			8	2
	Cəmi	180	30			120	30

2.3 Fənnin dərs növləri üzrə paylanması

2.3.1. Mühazirə dərslərinin mövzuları və həcmi

Nö	Mövzunun adı və ədəbiyyat şifrəsi	Auditor saatlar	TSİ
1.	Biznes anlayışı, onun növləri və təşkilati hüquqi formaları. Biznes anlayışı və onun iqtisadi mahiyyəti. Biznesin məqsədi və növləri. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları. Biznesin idarə edilməsinə müasir yanaşmalar.	2	2
2.	Telekommunikasiyanın iqtisadi xüsusiyyətləri. Telekommunikasiyada istifadə olunan anlayışlar və təriflər. Telekommunikasiya sahəsinin özünəməxsus xüsusiyyətləri. Dövlətdə telekommunikasiyanın rolu. Telekommunikasiyanın təşkilati strukturu. Rəqəmsal telekommunikasiya şəbəkələrində idarəetmə.	2	2
3.	Telekommunikasiyada menecmentin əsasları. İdarəetmənin əsas məqsədləri. Menecmentin məqsədi və vəzifələri. İdarəetmə insanlara təsir etmə prinsipi kimi. Kommunikasiya idarəetmə vasitəsi kimi. Telekommunikasiya avadanlıqları bazarı. Telekommunikasiyanın inkişaf qanunauyğunluqları.	2	2
4.	Biznesin təşkilati strukturunun seçilməsi problemi. Biznesin idarə edilməsinin təşkili. Təşkilati strukturun mahiyyəti və əhəmiyyəti. Təşkilati strukturun formalaşması prinsipləri. Təşkilati strukturun əsas növləri. Təşkilati strukturun seçilməsinə müəyyənləşdirən amillər. Menecer - səmərəli idarəetmənin təşkilatçısı kimi.	2	2
5.	Biznesin planlaşdırılmasının müasir üsulları. Planlaşdırmanın mahiyyəti, funksiyaları, növləri və məzmunu. Planlaşdırmanın prinsipləri və metodları. Rabitə müəssisələrinin işinin planlaşdırılması. Rabitə müəssisələrinin biznes fəaliyyətinin strateji planlaşdırılması.	2	2
6.	Rabitə xidməti üzrə biznes fəaliyyətində qiymət siyasəti. Qiymətin mahiyyəti və qiymətlərin təsnifatı. Rabitə müəssisələrinin qiymət siyasəti. Qiymətin əmələ gəlməsi metodları. Rabitə (telekommunikasiya və poçt) xidməti tariflərinin formalaşması və onların hüquqi əsasları.	2	2
7.	Biznesdə investisiya qərarlarının qəbulu. Investisiyanın iqtisadi mahiyyəti və təsnifatı. Investisiyanın planlaşdırılması prinsipləri və göstəriciləri. Investisiyanın maliyyələşdirilməsi mənbələri. Investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi meyarları və metodları.	2	2
8.	Biznesdə innovasiyanın inkişafının təşkili və idarə edilməsi. Innovasiyanın inkişafı xüsusiyyətləri. Innovasiya və onun rəqabət üstünlüklərinin təmin edilməsində rolu. Innovasiya strategiyası və innovasiya davranışının tipləri. Innovasiyanın biznes modeli. Rabitə müəssisələrində innovasiyanın idarəetmə sistemi. Innovasiya fəaliyyətinin təşkili mərhələləri. Biznesdə innovasiya yönümlü inkişafın əsas istiqamətləri. Müəssisənin innovasiya potensialının qiymətləndirilməsi.	2	2
9.	Biznesdə rəqabət problemi. Rəqabətin iqtisadi mahiyyəti. Rəqabətin əsas növləri. Rəqiblərin fəaliyyət göstəricilərinin və strategiyalarının	2	2

	təhlili. Biznes sirri. Rabitə xidmətinin rəqəbətbəliyyətliliyinin qiymətləndirilməsi.		
10.	Rabitə müəssisələrinin marketing planı. Marketing fəaliyyətinin mahiyyəti, məqsədi və strategiyası. Marketing planlaşdırılmasının prinsipləri. Marketing planının tərkib hissələri. Marketing planının hazırlanması mərhələləri. Telekommunikasiya bazarının ayrılması prinsipi. Telekommunikasiya sahəsində marketing tədqiqatı. Marketing və tələbin proqnozlaşdırılması.	2	2
11	Rabitədə biznes-planın reallaşdırılması. Biznes-planın mahiyyəti, məqsədi, vəzifələri və hazırlanması mərhələləri. Biznes-planın strukturu və məzmunu. Biznes-planın reallaşdırılması metodları. Biznes-planın reallaşdırılması sistemi. Biznes-planın reallaşdırılmasında "üç addım" təcrübəsi. Biznes-planın reallaşdırılması mərhələləri. Nəticələrə görə biznes-planın reallaşdırılmasının idarə edilməsi. Nəzarət və biznesin yenidən planlaşdırılması.	2	2
12	Kontrolinq idarəetmə sisteminin konsepsiyası kimi. Kontrolinqin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri. Biznesdə kontrolinq tətbiqinin faza və templəri. Biznesdə tətbiq edilən kontrolinq alətləri. Müasir kontrolinqdə ERP sistemi. Kontrolinq xidməti və onun təşkili formaları. Kontrolinqin informasiya təminatı və onun əsas elementləri.	2	2
13	İdarəetmə stilinin seçilməsi və insan resurslarının idarə edilməsi. Rəhbərin şəxsi keyfiyyətləri. Rəhbərlik stili haqqında anlayışı. Rəhbərlik stilinin modifikasiyaları. İnsan resurslarının idarə edilməsinin mahiyyəti və məzmunu. İnsan resurslarının idarə edilməsi vəzifələri və funksiyaları. İnsan resursları departamentinin təşkilatı strukturu. İnsan resurslarının müasir idarəetmə sistemi.	2	2
14	Telekommunikasiya təsərrüfatlarının biznes fəaliyyətinin səmərəliliyi. Rabitədə biznes fəaliyyətinin iqtisadi səmərəliliyinin mahiyyəti, meyarları və göstəriciləri. Biznesin qiymətləndirilməsi metodları. Xərclərin ümumi və müqayisəli səmərəliliyi. Telekommunikasiya təsərrüfatlarının biznes fəaliyyətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi yolları.	2	2
15	Biznesdə risklərin idarə edilməsi. Biznesdə risk anlayışı, onun mahiyyəti və yaranma səbəbləri. Biznesdə risklərin təsnifatı. Riskin səviyyəsinə təsir göstərən amillər. Risklərin idarə edilməsi sistemi. Müəssisədə risklərin idarə edilməsi prosesi və mərhələləri. Risklərin idarə edilməsi üsulları. Informasiya riskinin idarə edilməsi. Risklərin maliyyələşdirilməsi üsulları. Risklərin neytrallaşdırılması mexanizmləri.	2	2
	Cəmi	30	30

2.3.2. Məşğələ dərslərinin mövzuları və həcm

Nö	Mövzunun adı və ədəbiyyat şifrəsi	Auditor saatlar	TSI
1	2	3	4
	Cəmi	-	-

2.3.3. Tələbənin sərbəst işinin mövzuları və həcmi

Fənn programında nəzərdə tutulmuş mövzuların mənimsənilməsinə möhkəmləndirmək məqsədi ilə tələbələr tərəfindən sərbəst işlər (SI) yerinə yetirilməlidir. Fənin öyrənilməsi nəticəsində əldə olunan bilik və bacarıqlar SI-in hazırlanmasında öz əksini tapmalıdır.

Sərbəst işin həcmi, tərtibatı və qiymətləndirilməsi meyarları sillabusda izah olunur.

Tələbəyə fənn üzrə semestr ərzində 1 sərbəst işin (zəruri hallarda sərbəst işlərin sayı artırıla bilər) yerinə yetirilməsi tapşırığı verilir. Sərbəst işlərin tapşırıqları müxtəlif formada (referat, mühazirə mövzuları üzrə problem və praktiki xarakterli tapşırıqlar, məsələ, misal, sxem və ya modellərin işlənilməsi, fənn üzrə hesablama-cədvəl işləri, alqoritm və proqramların tərtib edilməsi və s.) ola bilər.

Sərbəst işlərin qəbulu fənn üzrə mühazirə dərslərini tədris edən müəllim və yaxud da kafedranın razılığı ilə məşğələ dərslərini tədris edən müəllim tərəfindən auditor saatlardan kənar saatlarda keçirilir.

2.3.4. Sərbəst işlərin nümunəvi mövzuları

Nö	Mövzunun adı və ədəbiyyatın şifri	TSİ (saat)
1.	Rabitə müəssisəsi biznes fəaliyyətinin təşkilati forması kimi.	3
2.	Telekommunikasiya avadanlıqları bazarı.	3
3.	Biznesdə marketinq və tələbin proqnozlaşdırılması.	3
4.	Telekommunikasiyada menecmentin təşkili.	3
5.	Telekommunikasiya sahəsində lisenziyalasdırma.	3
6.	Rabitə müəssisələrində innovasiyanın idarəetmə sistemi.	3
7.	Telekommunikasiya xidmətlərinin inkişafı konsepsiyası.	3
8.	Mobil telefon rabitə xidməti tariflərinin formalaşması.	3
9.	Telekommunikasiya təsərrüfatlarında biznes fəaliyyətinin səmərəliliyi.	3
10.	Informasiya riskinin idarə edilməsi.	3
	Cəmi	30

3.Fənn üzrə tədris-metodiki materiallar

3.1. Əyani və digər tədris-metodiki vəsaitlərin, metodiki materialların siyahısı

Nö	Adı	Mövzu planı üzrə mövzunun şifri	Miqdarı
1	Təqdimatlar	Bütün mövzular	Elektron
2	Fənnin öyrənilməsinə dair metodiki göstərişlər	Bütün mövzular	Elektron və çap nüsxəsi
3	Mühazirələr və əlavə tədris materialları	Bütün mövzular	Elektron və çap nüsxəsi
4	Kompüter proqramları	Praktik yönümlü mövzular üzrə	-

3.2. Təvsiyə olunan ədəbiyyat

3.2.1. Əsas ədəbiyyat

1. Abbasov.A.B. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Dərslik. Bakı: «İqtisad Universiteti» Nəşriyyatı, 2011.- 464 s .
2. Караманзаде А. Г. Основы менеджмента в телекоммуникации. Баку. Изд-во «Сабаш», 2002г., 243 с.

3. Каграманзаде А. Г. Менеджмент и регулирование в инфокоммуникациях. Баку. Изд-во «Элм», 2006г., 436 с.
4. Səmədzadə Ş.Ə. İstehsal menecmenti. Bakı, "Təhsil" NPM, 2006
5. Yahudov X.M. Müəssisənin iqtisadiyyatı. – Dərslik. Bakı: "Elm", 2002. 548 səh.
6. Yahudov X.M. Menecmentin əsasları. - Dərs vəsaiti. Bakı, "Təhsil" NPM, 2007. 330 səh.
7. Ансофф И. Стратегическое управление, М. Экономика, 1989
8. Александров Г.А. Антикризисное управление: теория, практика, инфраструктура. Москва, БЕК 2013, 544 с.
9. Бусыгин А.В. Предпринимательство, М: Инфра-М, 2013
10. Мазур И.И. и др. Реструктуризация предприятий и компаний. М., Высшая школа, 2008.
11. Мединская М.Г., Шаршукова Л.Г. Инновационное предпринимательство; учебное пособие, Москва, ГАУ-2012
12. Мерсер Д. ИБМ. Управление в самой преуспевающей корпорации мира М: Прогресс, 1991
13. Лопуста М.Г. и др. Основы предпринимательства, М: Инфра-М, 2011
14. Хоскинг А. Курс предпринимательства, М6 международные отношения, 1993
15. Лафта Дж.К. Эффективность менеджмента организации. М. Русская деловая литература. 2009. 320 с.
16. Самочкин В.Н. «Гибкое развитие предприятия» М: «Дело» 2008
17. Жданов С.А. «Методы и рыночная технология экономического управления» М: «Дело и сервис», 2005
18. И.Ворст, П.Ревентлоу, Экономика фирмы, Москва, Высшая школа, 1994
19. К.Менар, Экономика организаций, Москва, ИНФРА-М, 1996
20. Анискин Ю.П. Организация и управление малым бизнесом. Учеб. пособие. Москва, Финансы и статистика, 2003. -160 стр.
21. Венсин В.Р. Управление персоналом. Теория и практика. Учебник. Москва ТК, Велби, Изд-во Проспект, 2007. -688 стр.
22. Валлайцев С.В. Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия. Москва, ЮНИТИ-ДАНА, 2001. -720 стр.

3.2.2. Əlavə ədəbiyyat

1. Грибов Б.Д. Основы бизнеса: Учеб. пособие. Москва, Финансы и статистика. 2001. – 160 стр.
2. Соколов М.И., Дементьева А.Г. Управление человеческими ресурсами. Учебник, Москва, ТК Вельби. Изд-во Проспект, 2006. -240 стр
3. «Технология корпоративного менеджмента». Под ред. И.В.Мишуровой, Н.Ф.Новосельской, М.: ИКЦ «МарТ», 2004 – 544 стр
4. И.М.Синяева, С.В. Земляк, В.В.Синяев «Маркетинг в малом бизнесе» М: ЮНИТИ, 2012, 283 стр.
5. П.Друкер «Менеджмент: задачи, обязанности, практика» пер. с англ. М: Вильямс, 2008 – 989 стр.

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, i.e.n. Panaliyev Əliheydər Vəliəhəd oğlu tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramına

Rəy

Azərbaycanda bazar münasibətləri inkişaf etdikcə, rabitə xidmətlərinin rolu daima artır. Keyfiyyətli rabitə infrastrukturu bazar münasibətlərinin mühüm tərkib hissəsi olaraq, inkişafı sürətləndirən güclü katalizatorudur. Eyni zamanda, rabitə xidmətləri uğurlu kommersiya fəaliyyətinin mühüm təminatçısı kimi çıxış edir.

Azərbaycanın iqtisadiyyatının bazar prinsipləri əsasında formalaşması rabitə xidməti üzrə biznesin inkişafı və idarə edilməsi problemlərinin öyrənilməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" istiqaməti üzrə hazırlanan mütəxəssislər gələcəkdə təcrübə fəaliyyətlərində rabitə müəssisələrinin biznes fəaliyyətinin idarə edilməsi zamanı qarşılarına çıxan problemlərin düzgün həlli vərdişini əldə etmək üçün "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" elmini dərinlən öyrənməlidirlər.

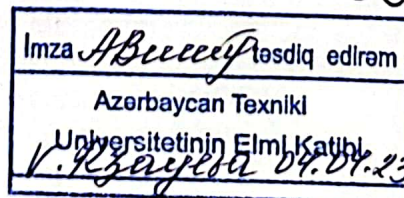
Fənn proqramı giriş hissəsindən, fənnin tədrisində nəzərdə tutulan ümumi qaydalardan, fənnin məzmunundan, fənn üzrə nəzərdə tutulan tədris - metodiki materialların siyahısından ibarətdir.

Proqramın ümumi qaydalar hissəsində fənnin tədrisinin məqsədi, əsas vəzifəsi, fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər, fənnin digər fənlərlə əlaqəsi düzgün verilmişdir. Fənnin məzmunu hissəsində saatların bölgüsü, mövzular üzrə planı, dərslər növü üzrə paylanması geniş şərh edilir.

Proqram tərtib edilərkən rabitə sahəsinin idarə edilməsi xüsusiyyətləri nəzərə alınmış, proqramın planında nəzərdə tutulan mühazirə və məşğələ dərslərinin mövzularının ardıcılığı onlara ayrılan saatların miqdarı elmi - metodik cəhətdən düzgündür və tədris planına tam uyğundur.

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, iqtisad elmləri namizədi Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramı ali təhsilin magistr pilləsində tədris proqramlarına qoyulan tələblərə tam cavab verir və nəşr olunmağa layiqdir.

Azərbaycan Texniki Universitetin
"Beynəlxalq ticarət, logistika və
marketing" kafedrasının müdiri,
iqtisad elmləri doktoru, professor

Quliyev Rəfət Atakişi oğlu

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, i.e.n. Panaliyev Əliheydər Vəliəhəd oğlu tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramına

Rəy

Rabitə, iqtisadiyyatın mühüm sahələrindən biri kimi, bütün dövlət və təsərrüfat strukturlarının ahəngdar fəaliyyətinə xidmət edir. Azərbaycan iqtisadiyyatında rabitə bazarı xüsusi rol oynayır, əsas vəzifəsi isə informasiya axınlarının ötürülməsi ilə bağlı cəmiyyətin tələbatını təmin etməkdir.

Milli iqtisadiyyatının bazar prinsipləri əsasında formalaşması rabitə xidməti üzrə biznesin inkişaf etdirilməsi və idarə edilməsini ön plana çəkir. Bu səbəbdən də, rabitə xidməti üzrə biznesin idarəprə edilməsi problemlərinin tədqiqinin əhəmiyyəti durmadan artır.

Rabitə sahəsində idarəetmənin əsas məqsədi rabitə müəssisələrinin inkişafında harmoniyanı, yeni təşkilatın bütün xarici və daxili elementlərinin əlaqələndirilmiş və səmərəli fəaliyyətini təmin etməkdir.

Rabitə sahəsində biznesin idarə edilməsi şərtlərinin öyrənilməsi "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" kimi formalaşmış bir elmin əsasını təşkil edir. Bu baxımdan "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" istiqaməti üzrə hazırlanan mütəxəssislər gələcəkdə təcrübə işləri yerinə yetirərək üçün "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" elmini dərinlən öyrənməlidir.

Fənn proqramı giriş hissəsindən, fənnin tədrisində nəzərdə tutulan ümumi qaydalardan, fənnin məzmunundan, fənn üzrə nəzərdə tutulan tədris metodiki materiallardan ibarətdir.

Təqdim olunmuş proqramda hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" elminin əsas mövzuları geniş şərh edilir.

Proqramın ümumi qaydalar hissəsində fənnin tədrisinin məqsədi, əsas vəzifəsi, fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər düzgün verilmişdir.

Proqram tərtib edilərkən rabitə sahəsinin xüsusiyyətləri nəzərə alınmış, proqramın mövzular planında nəzərdə tutulan mühazirə və məşğələ dərslərinin mövzularının ardıcılığı onlara ayrılan saatların miqdarı elmi - metodik cəhətdən düzgündür və tədris planına tam uyğundur.

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, iqtisad elmləri namizədi Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramı ali təhsilin magistr pilləsində tədris proqramlarına qoyulan tələblərə tam cavab verir və nəşr olunmağa layiqdir.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat
Universitetinin "İqtisadi nəzəriyyə və
marketing" kafedrasının müdiri
iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

Ağayev Asəf Mirzə oğlu

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq" kafedrasının dosenti, i.e.n. Panaliyev Əliheydər Vəliəhəd oğlu tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramına

Rəy

Azərbaycanın dünya informasiya və iqtisadi fəzasına daxil olması, istehsalın strukturu və miqyaslarında global dəyişikliklər, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi, əhəlinin işgüzar fəallığının artması, cəmiyyətin mədəni və təhsil səviyyəsinin yüksəlməsi nəticəsində beynəlxalq və milli səviyyələrdə rabitə əlaqələri genişlənir, rabitə sahəsinin əhəmiyyəti sürətlə artır. Bazar öz iştirakçılarının məqsədyönlü, planlı davranışı ilə uğurla fəaliyyət göstərir və inkişaf edir. Rabitə müəssisələrinin göstərdiyi xidmətlər üzrə biznes fəaliyyətinin səmərəli şəkildə idarə edilməsi şərtlərinin öyrənilməsi "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" kimi formalaşmış bir elmin əsasını təşkil edir. Bu baxımdan "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" istiqaməti üzrə hazırlanan mütəxəssislər "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" elmini dərinlən öyrənməlidirlər.

Fənn proqramı giriş hissəsindən, fənnin tədrisində nəzərdə tutulan ümumi qaydalardan, fənnin məzmunundan, fənn üzrə nəzərdə tutulan tədris - metodiki materiallardan ibarətdir. Təqdim olunmuş proqramda hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənninin əsas mövzuları geniş şərh edilir.

Proqramda fənnin tədrisinin məqsədi, əsas vəzifəsi, fənn üzrə bilik və bacarıqlara olan tələblər, fənnin digər elmlərlə əlaqəsi, saatların bölgüsü, mövzular üzrə planı, dərslər növü üzrə paylanması düzgün verilmişdir.

Proqram tərtib edilərkən rabitə sahəsinin səciyyəvi xüsusiyyətləri nəzərə alınmış, proqramın mövzular planında nəzərdə tutulan mühazirə və məşğələ dərslərinin mövzularının ardıcılığı, onlara ayrılan saatların miqdarı elmi - metodik cəhətdən düzgündür və tədris planına tam uyğundur.

Azərbaycan Texniki Universitetinin "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq" kafedrasının dosenti, iqtisad elmləri namizədi Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev tərəfindən 060405 - "Sənayenin təşkili və idarə edilməsi" ixtisasının magistr pilləsi üçün hazırlanan "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramı ali təhsilin magistr pilləsində tədris proqramlarına qoyulan tələblərə tam cavab verir və nəstə olunmağa layiqdir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad
Universitetinin "Sosial inkişaf iqtisadiyyatı
və qiymətləndirmə" kafedrasının
dosenti, iqtisad elmləri namizədi

Suzan Əliyev

ÇIXARIŞ

Kafedranın əməkdaşları: 13 nəfər

İclasda iştirak etdilər: 9 nəfər

İclasda iştirak etmədi: 4 nəfər

Gündəlikdə duran məsələ: Kafedranın dosenti Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev MİFS-4212 "Rəbətə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi", magistr səviyyəsi üçün seçmə fənn proqramının müzakirə və çapa tövsiyyə olunması.

Dinləndi: Kafedranın müdiri prof. R.A.Quliyev magistr səviyyəsində fənn proqramını kafedranın əməkdaşlarına təqdim etdi və onlardan proqrama münasibət bildirməsini xahiş etdi.

Çıxış etdilər: İlk öncə fənn proqramı müəllifi dos. Ə. V. Panaliyev tərtib etdiyi proqramın əhatə etdiyi mövzuların aktuallığı haqda bəhs etdi və proqrama verilən müsbət rəyləri oxudular. Daha sonra kafedranın dosenti S.Əhmədova, dosenti N.Namazova, i.f.d. L.Neymətova proqram haqda öz müsbət fikirlərini söylədilər və çapa tövsiyyə etdilər.

Təklif açıq səsvermədə yekdilliklə qəbul olundu.

Qərara alındı: Kafedranın dosenti Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev MİFS-4212 "Rəbətə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi", magistr səviyyəsi üçün seçmə fənn proqramının müzakirə və çapa tövsiyyə edilsin.

Sədr:

Katib:

prof. R.A.Quliyev

b/m M.N.Qasimova

Azərbaycan Texniki Universitetinin
"İqtisadiyyat və idarəetmə" fakültəsinin Metodiki Komissiyasının
15 iyun 2023-cü il tarixli iclasının 6 sayılı protokolundan

ÇIXARIŞ

Fakültə metodik komissiyasının üzvləri – 6 nəfər
İştirak etdi – 6
İştirak etmədi – 0

Gündəlikdə duran məsələ: "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, i.e.n. Ə.V.Panəliyev tərəfindən təqdim edilən MIFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramının çapa tövsiyə olunması.

Dinlənildi: Fakültə Metodiki Komissiyasının sədri fil.ü.f.d., dos. L.Z.Piriyeva məlumat verərək bildirdi ki, təqdim olunan fənn proqramı magistratura səviyyəsi 060405 – "Sənayenin təşkili və idarəedilməsi" ixtisası üzrə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 30.09.2016-cı il tarixli, 640 sayılı əmri təsdiq olunmuş Təhsil Proqramının və Az.TU Elmi Şurasının 21 may 2022-ci il tarixli, 8 sayılı protokolu ilə təsdiq olunmuş Tədris planının tələblərinə uyğun hazırlanmışdır. MIFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni Az.TU Elmi Şurasının qərarı ilə təsdiq edilmiş, tədris planına seçmə fənn statusunda - 6 kredit (180 saat: 30 auditoriya saati) miqdarı ilə daxil edilmişdir. Fənn proqramı "İqtisadiyyat və idarəetmə" fakültəsinin nəzdindəki "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasında müzakirə edilmiş və təsdiq üçün fakültə Metodiki Komissiyasına təqdim edilmişdir. Sədr fənn proqramının metodiki cəhətdən qəbul edilmiş tələblərə uyğun gəldiyini nəzərə alıb, komissiya üzvlərindən gündəlikdəki məsələyə münasibət bildirməsini xahiş etdi.

Çıxış etdilər: dos. A.Süleymanov, dos.P.Məmmədova çıxış etdilər dos.A.Süleymanov "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramının üstünlüyündən danışarkən qeyd etdi ki, fənnin tədrisinin əsas vəsifəsi. Fənn proqramının strukturu və mövzuların məntiqi ardıcılığı keyfiyyətli tədris prosesi təşkil etməyə imkan verir. Proqram müasir dövrün tələblərinə uyğundur. Mən hesab edirəm ki, fənn proqramını biz çapa tövsiyə edə bilərik.

Təklif açıq səsvermədə yekdilliklə qəbul olundu.

Qərara alındı: "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketing" kafedrasının dosenti, i.e.n. Ə.V.Panəliyev tərəfindən təqdim edilən MIFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramının elmi-praktiki əhəmiyyətini, metodiki cəhətdən qəbul edilmiş tələblərə uyğunluğunu nəzərə alaraq çapa tövsiyə olunsun və "İqtisadiyyat və idarəetmə" fakültəsinin Elmi Şurasına müzakirə üçün təqdim edilsin.

Sədr

Katib

dos. L.Z.Piriyeva

ass. N.N.Baxışova

Azərbaycan Texniki Universitetinin
"İqtisadiyyat və idarəetmə" Fakültə Elmi Şurasının
25 iyun 2023-cü il tarixli iclasının
10 sayılı protokolundan

ÇIXARIŞ

Fakültə elmi şurasının üzvləri – 23 nəfər
İştirak etdi – 20 nəfər
İştirak etmədi – 3 nəfər

Gündəlikdə duran məsələ: Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq" kafedrasının dosenti Əliheydər Vəliəhəd oğlu Panaliyev tərəfindən təqdim edilən MİFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramının çapa tövsiyə olunması.

Dinləndi: Şuranın sədri dos. F.Q.Musayeva çıxış edərək, "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq" kafedrasının dosenti Ə.V.Panaliyevin tərtib etdiyi 060405 – "Sənayenin təşkili və idarəedilməsi" xüsusi üzrə magistratura səviyyəsi üçün hazırlanan - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" - MİFS-4212 fənn proqramının dərc olunması üçün təqdim edilən sənədlər, proqrama əlavə olunan rəylər haqqında məlumat verdi. MİFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənni AzTU Elmi Şurasının qərarı ilə təsdiq edilmiş, tədris planına seçmə fənn statusundā - 6 kredit (180 saat: 30 auditoriya saati) miqdarı ilə daxil edilmişdir. Fənn proqramı "İqtisadiyyat və idarəetmə" fakültəsinin nəzdindəki Metodik Komissiyada müzakirə edilmiş və təsdiq üçün fakültə Elmi Şurasına təqdim edilmişdir.

Sədr, dos. F.Q.Musayeva şura üzvlərini təqdim edilmiş sənədlərlə tanış edib, fənn proqramının metodiki cəhətdən qəbul edilmiş tələblərə uyğun gəldiyini qeyd edərək, şura üzvlərindən gündəlikdəki məsələyə münasibət bildirməsini xahiş etdi.

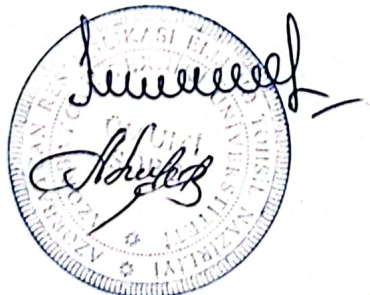
Çıxış etdilər: prof. R.K.İsgəndərov, dos.S.R.Əhmədova, dos. P.V.Məmmədova

Təklif açıq səsvermədə yekdilliklə qəbul olundu.

Qərara alındı: "Beynəlxalq ticarət, logistika və marketinq" kafedrasının dosenti Ə.V.Panaliyev tərəfindən təqdim edilən MİFS-4212 - "Rabitə xidməti üzrə biznesin idarə edilməsi" fənn proqramının elmi-praktiki əhəmiyyətini, metodiki cəhətdən qəbul edilmiş tələblərə uyğunluğunu nəzərə alaraq çapa tövsiyə olunsun və AzTU Elmi-Metodik Şurasına müzakirə üçün təqdim edilsin.

Sədr:

Katib:

dos. F.Q.Musayeva

b.m X.H.Əliyeva